

BERG EN BOSCH
SCHOOL

SCHOOLONDERSTEUNINGSPLAN

BERG EN BOSCH SCHOOL Houten 2023-2024

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Uitgangspunten.....	4
1.1 missie en visie.....	4
1.2 uitgangspunten van het schoolondersteuningsplan.....	4
2. Onderwijsleerproces.....	5
2.1.1 Doelgroep, onze leerlingen.....	5
2.1.2 onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.....	5
2.2 (Ortho)pedagogisch handelen.....	5
2.2.1 Basisleerklimaat.....	5
2.2.2 Geef me de 5.....	6
2.2.3 Competentievergroterend werken.....	6
2.2.4 De methode 'KiVa.....	7
2.2.5 Buitenspeelplan.....	7
2.2.6 Veiligheidsprotocol.....	7
2.3 Didactisch handelen.....	8
2.3.1 Basisondersteuning.....	8
2.3.2 Schoolse vaardigheden.....	8
2.3.3 Expliciete directie instructiemodel (EDI)	9
2.3.4 GIP.....	9
2.3.5 Leerlijnen en leerroutes.....	10
2.3.6 Streefdoelen.....	12
2.4 Leerlingvolgsysteem.....	12
2.4.1 Vorderingen bijhouden.....	12
2.4.2 Toetsen.....	12
2.4.3 KiVamonitor.....	12
2.5 Onderwijstijd.....	13
2.5.1 Onderwijstijd op de beide afdelingen van de Berg en Bosch School.....	13
2.6 Onderwijstijdonderschrijding.....	13
2.7 Klassenmanagement.....	13
2.7.1 Leerkrachtvaardigheden.....	14
2.8 Evaluatie van het onderwijsleerproces en de opbrengsten.....	15
2.9 Uitstroom naar vervolgonderwijs.....	16
3. Systeem van leerlingenzorg.....	18
3.1 Besprekingen	18
3.1.1 Groepsbesprekingen	18
3.1.2 Leerlingbespreking	18
3.1.3 Piramide.....	18
3.1.4 Intervisie.....	19
3.1.5 CvB-medisch.....	19
3.1.6 Externen.....	19
3.1.7 Overige overlegvormen.....	19
3.2 Ontwikkelingsperspectief Plannen (OPP's)	20
3.2.1 Ontwikkelingsperspectief	20
3.2.2 Cyclisch proces van leerlingenzorg.....	20
3.3 Begeleiding.....	22
3.3.1 Vanuit de CvB: orthopedagogen en intern begeleider.....	22
3.3.2 Logopedist.....	23
3.3.3 Motorische oefentherapie.....	23
3.4 Evaluatie van systeem van leerlingenzorg.....	23

4. De Commissie van Begeleiding (CvB)	24
4.1 Commissie van Begeleiding.....	24
4.2 Samenstelling van de CvB.....	24
4.3 Taken van de CvB.....	24
4.3.1 Toelating en plaatsing van nieuwe leerlingen.....	24
4.3.2 Begeleiding en evaluatie van de onderwijsleerprocessen.....	25
4.3.3 Toelichting taken en werkwijze van de jeugdarts.....	25
4.3.4 CvB-medisch.....	26
5. Rol van ouders.....	27
5.1.1 Oudercontacten.....	27
5.1.2 E-mail/ Parro.....	27
5.1.3 Telefonisch contact.....	27
5.1.4 Nieuwsbrief.....	27
5.2 Ouderparticipatie.....	27
5.2.1 Ouderklankbordgroep.....	27
5.2.2 Informatiebescherming en privacy beleid (Wet AVG)	28

Inleiding

Dit schoolondersteuningsplan is een document waarin voor de Berg en Bosch School systematisch de zorgstructuur wordt beschreven.

Elke school heeft de plicht het onderwijs zo in te richten, dat elk kind zich optimaal kan ontwikkelen. Wij investeren veel in de zorg van de verschillende leerlingen, want ook onze leerlingen verschillen en dat mag. We gaan op school zo goed mogelijk om met die verschillen en proberen het onderwijs aan de leerlingen zo te organiseren dat elke leerling optimale begeleiding en onderwijs krijgt.

In het schoolondersteuningsplan beschrijven we het onderwijsleerproces, waarin ons orthopedagogisch en orthodidactisch handelen wordt uitgelegd. Ook beschrijven we de evaluatie van het onderwijsleerproces, de opbrengsten en het systeem van leerlingenzorg.

Eén van de hoofdstukken is gewijd aan de rol van de Commissie van Begeleiding (CvB).

De CvB heeft tot taak voorstellen te doen voor het ontwikkelingsperspectiefplan, de uitvoering van het ontwikkelingsperspectiefplan te evalueren alsmede te adviseren over terugplaatsing of overplaatsing van de leerling naar het basisonderwijs of het voortgezet (speciaal) onderwijs. De coördinatie van de totale onderwijszorg ligt in handen van de CvB.

Kortom, het schoolondersteuningsplan dat voor u ligt geeft informatie over het aanbod aan onderwijs, zorg en ondersteuning dat de Berg en Bosch School haar leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kan bieden.

Ted Wennekes

directeur Berg en Bosch School Houten

1. Uitgangspunten

1.1 Missie en visie

“Veilig en verantwoord samen leren leren”

Onze missie is leerlingen te leren hoe zij zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. Dit is wat ons drijft, waarin we geloven en wat we willen waarmaken.

De Berg en Bosch School is er met name voor leerlingen met een vorm van autisme die overwegend op een gemiddeld intelligentieniveau functioneren en daarbij zodanige onderwijs- en ondersteuningsbehoeften hebben dat zij in het regulier onderwijs niet op hun plek zijn. Ook leerlingen die een vergelijkbare onderwijsbehoefte hebben, maar vanuit een andere internaliserende problematiek, kunnen bij ons op hun plaats zijn.

Voorwaarden voor plaatsing op de Berg en Bosch School zijn:

De school: kan een passend onderwijsaanbod bieden

De leerling: kan in een groep van maximaal 14 leerlingen (leren) functioneren

De leerling: functioneert tenminste op een intelligentieniveau van TIQ > 80.

Daarbij gaan we uit van door de school vastgestelde orthopedagogische en orthodidactische principes. De kern van onze missie en visie is, dat wij een school willen zijn waar evenwicht is tussen het behalen van kerndoelen en het ontwikkelen van levensvaardigheden. De leerlingen voelen zich “thuis op school” en halen, binnen een sterk basisleerklimaat en ondersteund door de klassenteams en de specialisten in het onderwijs, het beste uit zichzelf. De Berg en Bosch Scholen willen de leerlingen optimaal voorbereiden op een zo zelfstandig mogelijk leven in de maatschappij en bieden daartoe een ononderbroken onderwijsaanbod aan voor leerlingen van vier tot en met achttien jaar.

Uitgangspunt voor de inrichting van ons onderwijs is het opbrengst- en handelingsgerichte werken. Dat wil zeggen, we zetten ons planmatig in voor het verbeteren van de leerprestaties, het welbevinden en de vorderingen van leerlingen. Dit gebeurt onder meer door het stellen van hoge en haalbare doelen op onderwijskundig en sociaal emotioneel gebied en door het formuleren van een deskundig en ambitieus ontwikkelingsperspectief voor de leerlingen. Zij zien een doelgericht aanbod van onderwijs en lessen voor levensvaardigheden tegemoet. De leerlingen worden systematisch gevolgd in hun vorderingen. Gericht werken aan hoge opbrengsten betekent in de eerste plaats kwalitatief goed onderwijs. Dat wil zeggen resultaatgericht onderwijs, gegeven door deskundige en gemotiveerde leerkrachten, die effectief instructie geven, hun onderwijsdoelen, onderwijsinhoud en didactiek kunnen afstemmen op verschillen tussen leerlingen en voortdurend reflecteren op het effect van hun lessen. Opbrengsten op individueel, groeps- en schoolniveau worden enkele keren per jaar systematisch geëvalueerd.

1.2 Uitgangspunten van het schoolondersteuningsplan

De vormen van ondersteuning in de school richten zich primair op de mogelijkheden om het onderwijs en de ontwikkeling van de leerlingen in de klas zo specifiek en optimaal mogelijk te maken. We richten ons aanbod op twee pijlers: enerzijds op de didactische doelen, anderzijds zijn we bezig met het vergroten van levensvaardigheden en competenties. Er wordt uitgegaan van een duidelijk basisleerklimaat. Van groot belang is het idee dat alle leerlingen van de Berg en Bosch School zich ontwikkelen binnen de context van de klas en profiteren van het basisleerklimaat. Dit betreft o.a. voorspelbaarheid in tijd, ruimte, activiteiten, de omgang met elkaar en aangepaste communicatie. Om dit zo goed mogelijk te realiseren werken de klassenteams nauw samen met de andere disciplines binnen de schoolorganisatie, zoals intern-begeleider, orthopedagoog, logopediste, fysiotherapie.

Vrijwel alle leerlingen profiteren volledig van ons basisleerklimaat en hebben genoeg aan de begeleiding zoals die in de klas wordt aangeboden. Indien nodig wordt in overleg met gemeente en / of samenwerkingsverband naar mogelijkheden gezocht voor individuele ondersteuning. Het totale aanbod van onderwijs, zorg en ondersteuning wordt beschreven in dit schoolondersteuningsplan.

2. Onderwijsleerproces

2.1.1 De doelgroep, onze leerlingen

Op de Berg en Bosch School is er bij veel leerlingen sprake van psychiatrische problematiek. Het grootste deel van de leerlingen heeft te maken met een vorm van autisme en de meeste leerlingen zijn gediagnosticeerd met een DSM IV of V classificatie. Leerlingen met een autismespectrumstoornis laten rigide gedragingen zien en/of hebben moeite met gezamenlijke activiteiten en/of hebben weinig contact met leeftijdgenoten en/of weinig inleving in anderen. Leerlingen uit onze doelgroep nemen taal vaak letterlijk, kunnen angstig of onbegrepen gedrag in sociale situaties laten zien en vinden het moeilijk om af te stemmen op anderen. Het juist lezen, gebruiken en reageren op non-verbale signalen, zoals gezichtsuitdrukkingen, is ook iets dat ze moeilijk vinden.

Leerlingen met autisme hebben veel behoefte aan duidelijkheid en voorspelbaarheid. Zij hebben vaak veel moeite met groepsactiviteiten. Om deze reden is het soms wenselijk dat zij individuele aanpassingen in het programma krijgen aangeboden. Daarnaast hebben zij veel begeleiding nodig in het ontwikkelen van sociale vaardigheden, ondersteuning in hun communicatieve vaardigheden en het ondertitelen van emoties, om angstig en onhandig gedrag in sociale situaties te voorkomen. Op de Berg en Bosch School zijn er ook een aantal leerlingen op school die alleen de diagnose ADHD hebben. Voor deze leerlingen is het naast het basisleerklimaat van belang dat regels en afspraken zeer duidelijk zijn. Zij zijn gebaat bij een prikkelarme omgeving en korte, duidelijke instructies.

Ook is er een aantal leerlingen die een andere of (nog) geen diagnose hebben, maar zij hebben dan wel vergelijkbare onderwijsbehoeften en hebben baat bij de aanpak van onze school.

Daarnaast zijn er ook leerlingen met comorbide stoornissen, zoals autisme en ADHD.

Comorbiditeit betekent dat je één of meer aandoeningen hebt naast de hoofddiagnose waar de meeste aandacht naar uitgaat. In de OZA, het onderwijszorgarrangement (groep 1-2) wordt onderwijs en zorg geïntegreerd. Vanuit Youké werkt een jeugdzorgwerker samen met de leerkracht en onderwijsassistent in de groep en ondersteunt de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

(Voor meer informatie over zie beschrijving van de leerlingpopulatie, bijlage 1).

2.1.2 Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen

De school heeft, n.a.v. het basisleerklimaat, een overzicht met onderwijs-ondersteuningsbehoeften waar nodig aangevuld met ondersteuningsbehoeften buiten het basisleerklimaat om opgesteld.

Per leerling worden vanuit deze lijst de specifieke ondersteuningsbehoeften vastgesteld en bij aanmelding worden de onderwijs-ondersteuningsbehoeften van de leerling verwoord in het OPP.

Tenminste drie keer per jaar is er een beargumenteerde evaluatie waarin moet blijken in hoeverre gekozen doelen op groeps- en/of leerlingniveau zijn bereikt, of de gekozen aanpak werkt (of niet of anders werkt) en welke nieuwe doelen, of mogelijk tussentijdse doelen worden gekozen voor de vervolgperiode van de ontwikkelingsperspectief planning. De nieuw vastgestelde (tussen)doelen worden aangepast in het OPP van de leerling (zie OPP 3.2.1).

2.2 (Ortho)pedagogisch handelen

2.2.1 Basisleerklimaat

In ons onderwijs richten we ons op “Wat heeft deze leerling nodig om zich veilig en thuis te voelen op school en wat heeft deze leerling nodig om bepaalde leer- en ontwikkelingsdoelen te bereiken?”

De basisbehoeften: competentie, relatie en autonomie gelden voor ons orthopedagogisch handelen. Onze pedagogische aanpak kenmerkt zich door een concrete, vragende, ordenende en neutrale (niet-emotionele, rustige) manier van omgaan met onze leerlingen. Bij het geven van onderwijs houden we rekening met de informatieverwerkingsproblematiek en met de communicatieve problemen die leerlingen kunnen hebben.

Het basisleerklimaat van de Berg en Bosch School bestaat uit:

- klassen met maximaal 14 leerlingen
- aanwezigheid van (gedeelde) onderwijsassistenten;
- voorspelbaarheid in tijd, ruimte en activiteiten. Er wordt gebruik gemaakt van: time-timer, geluidsmeter, schotten, geluidsbeschermers, dagrooster, buitenspeelprogramma en schoolafspraken;
- aangepaste communicatie: in onze communicatie houden we rekening met de communicatieproblemen van onze leerlingen: bv. letterlijk nemen van taal, trage

informatieverwerking, context-blindheid, moeite met het onderscheid van hoofd- en bijzaken, etc. Daarom moet onze communicatie helder en expliciet zijn; niet teveel tegelijkertijd, tijd geven om taal te verwerken, ondersteunen met visualisaties, etc.

- *een pedagogische benadering die aansluit bij de kernproblematiek van onze leerlingen: In de benadering/begeleiding van leerlingen wordt er gekeken naar de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. Medewerkers zetten vaardigheden in vanuit Competentie Vergrotend werken, Geef me de 5 en Tek en je gesprek;*
- *we sluiten aan bij sterke kanten van leerlingen en proberen deze uit te bouwen;*
- *we zorgen dat vaardigheden gegeneraliseerd kunnen worden naar diverse situaties. (Voor meer informatie over het basisleerklimaat zie bijlage 2). Omdat de klassen klein zijn (maximaal 14 leerlingen) kunnen we ons concentreren op de verschillende behoeften van de leerlingen. Hierdoor is het mogelijk om in de klassen een klimaat van veiligheid, rust en voorspelbaarheid te scheppen. De aanpak is afgestemd op de volgende behoeften van de leerlingen:*
- *duidelijk aangeven welk gewenst gedrag we willen zien*
- *gedrag voor de leerling bespreekbaar maken, inzicht geven in eigen gedrag en dat van de ander*
- *instructie en begeleiding op maat geven*
- *samenwerking met anderen stimuleren*
- *leren te delen*
- *duidelijk omgaan met afspraken en regels omtrent veiligheid*
- *positieve verwachtingen uitspreken*
- *ruimte geven aan de eigen ontwikkeling van de leerling, verduidelijken toekomstperspectief*
- *eigen verantwoordelijkheid geven daar waar dat kan*

2.2.2 Geef me de 5

Geef me de 5 is een methode die we gebruiken binnen de Berg en Bosch School. Het is ontwikkeld door autismedeskundige Colette de Bruin. Praktijk en wetenschappelijk onderzoek bewijzen dat deze methode werkt. Door middel van de Geef me de 5 methode kunnen we als leerkrachten, onderwijsassistenten, ondersteuners en ouders beter begrijpen wat de oorzaak van het gedrag is van een leerling en daarop inspelen. Deze methode gaat bij elke taak of situatie uit van de volgende 5 begrippen: wie, wat, waar, wanneer, hoe. Door er zorg voor te dragen dat alle taken en situaties duidelijk zijn op deze 5 begrippen ontstaat er duidelijkheid en voorspelbaarheid. Deze duidelijkheid geeft rust, biedt veiligheid en geeft een basis om te kunnen functioneren en ontwikkelen. Aangepaste communicatie (autisme-communicatie) is hiermee verbonden. Door de informatie duidelijk 'op de 5' aan te leveren kan het brein dit goed verwerken en zijn er geen zogenaamde 'openstaande mappen'.

De visie van Geef me de 5 is gebaseerd op acht storingen die in het brein kunnen optreden:

- 1. Gefragmenteerde informatieverwerking; veel details zien*
- 2. Sociale informatie niet herkennen; beperkter bewust zijn van sociale informatie*
- 3. Verkeerde koppelingen maken; informatie verkeerd / niet handig opslaan in het brein*
- 4. Gevoelig reageren; ondergevoelig, overgevoelig*
- 5. Problemen in betekenisverlening; ervaren van problemen in sorteren van informatie; tijd nodig om informatie te verwerken, gebrek aan overzicht, inzicht en samenhang, puzzeltijd nodig*
- 6. Informatie chaotisch opslaan; problemen met de executieve functies*
- 7. Referentiekaders missen; verstoring in het referentiekader van het 'ik', sociale situaties en feiten*
- 8. Informatie niet weggooiden; veel informatie wordt lang onthouden in het brein, hoofd stroomt over, geen ruimte voor belangrijke feiten en taken*

Deze storingen in het brein veroorzaken stress. Daarnaast veroorzaakt de omgeving stress door onduidelijkheid, overprikkeling, onvoorspelbaarheid en/of over- en ondervragen.

Wij kunnen leerlingen met o.a. autismeproblematiek helpen door de omgeving aan te passen en ons gedrag af te stemmen. De methode 'Geef me de 5' ondersteunt hierbij.

(Geef me de 5, Colette de Bruin)

2.2.3 Competentievergroten werken (CV-werken)

Wij willen dat alle leerlingen op school succeservaringen opdoen en zich competent voelen. Hierbij werken we volgens de principes van het Competentievergroten werken (CV-werken). CV-werken is een visie van waaruit we werken. Deze visie richt zich op het aanleren van vaardigheden en het vergroten van mogelijkheden. Dit alles vanuit de positieve benadering. Het is een manier van denken maar ook een manier van naar de wereld om je heen kijken. Het positieve in de ander zien en dit benadrukken.

Het is gemakkelijker gedrag aan te leren dan gedrag af te leren. Iets leren wat bij je niveau past en waar je waardering voor krijgt stimuleert meer. Dit is ook de reden dat we positief geformuleerde zinnen gebruiken. In plaats van te zeggen 'let niet op anderen' kan de leerkracht beter zeggen 'let maar op jezelf'. Als gevolg van deze manier van werken is er een positieve verandering in gedrag van de leerlingen waarneembaar. (Meer informatie is te vinden in het "handboek gedrag". bijlage 3)

2.2.4 KIVA

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in kaart te brengen en te stimuleren wordt er gewerkt met de KiVa-methode. Dit is een evidence-based methode die gericht is op het versterken van de sociale veiligheid en het tegengaan van pesten. Er wordt ingezet op positieve groepsvorming en het bevordert de sociale vaardigheden en de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Bij de KiVa-methode horen KiVa-lessen die worden gegeven in de klassen. Het lesmateriaal is verschillend voor de onder- en bovenbouw en bestaat uit tien verschillende thema's welke gedurende het schooljaar worden doorlopen. In de praktijk wordt er dus ongeveer één thema per maand behandeld. Elke klas beschikt over een eigen KiVa-map met lesmateriaal. Daarnaast is er op de website van KiVa het online lesmateriaal te vinden, zoals de PowerPoints. Op school is er een KiVa-team waar de klassenteams met vragen terecht kunnen.

Door middel van de KiVa-monitor wordt er inzicht verkregen in de sociale structuur van de groep. De KiVa-monitor is een digitale vragenlijst met vragen op het gebied van welbevinden, sociale veiligheid, pesten en (vriendschaps)relaties in de klas. Deze wordt twee keer per jaar afgenomen bij de leerlingen vanaf groep vijf.

2.2.5 Buitenspeelplan

Op de Berg en Bosch School wordt gewerkt met een buitenspeelplan. Het doel van het buitenspeelplan is om kinderen te stimuleren in hun sociale vaardigheden en spelontwikkeling tijdens het buitenspelen. Voor veel van onze leerlingen is het schoolplein een plek met weinig structuur en overzicht, wat tot angst, onrust en ongewenst gedrag kan leiden. Het buitenspeelplan biedt de leerlingen en de medewerkers de gelegenheid om gestructureerd en planmatig te werken aan sociale vaardigheden. In de ochtendpauze worden er activiteiten op het schoolplein georganiseerd en begeleid door de medewerkers, waar de leerlingen aan deelnemen. Tijdens deze activiteiten wordt er aandacht besteed aan doelen gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling. In de tweede pauze is er voor de leerlingen ruimte voor eigen invulling van de pauze.

Er wordt op deze wijze schoolbreed gewerkt aan de bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling aan de hand van thema's, gekoppeld aan de methode KIVA en/of aan gekozen buitenspeeldoelen.

2.2.6 Veiligheidsprotocol en schoolregels

Op de Berg en Bosch School hanteren we het Veiligheidsprotocol.

Dit protocol is opgesteld vanuit de visie dat een veilige school voor iedereen belangrijk is, zowel voor de leerlingen als voor de medewerkers.

Veiligheid begint bij de kernwaarden van de school. Vanuit de kernwaarden worden regels en afspraken geformuleerd over hoe we met elkaar omgaan op school. Een aantal van deze afspraken zijn vanuit wettelijke kaders opgelegd, een aantal afspraken wordt opgehangen aan de eigen kernwaarden. De Berg en Bosch School heeft 3 kernwaarden opgesteld:

- zorg goed voor jezelf
- zorg goed voor de ander
- zorg goed voor de spullen

Deze kernwaarden zijn verwerkt in het logo (de ladder) van de Berg en Bosch School en hangen duidelijk zichtbaar in de school.

Naast de rode ladder hangen de 6 schoolregels, ondersteund door picto's. De eerste weken van het schooljaar staan deze regels in iedere groep centraal. Ze worden aangeleerd, ingeoeft en herhaald. (voor het overzicht van de schoolregels zie bijlage 4). De kernwaarden vormen samen met de schoolregels de basis voor een goed pedagogisch klimaat, waarbij leerlingen, teamleden en ouders/verzorgers zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de sfeer en veiligheid in de school. Het veiligheidsprotocol heeft tot doel de handleiding te zijn voor medewerkers om vanuit de kernwaarden te kunnen handelen wanneer zij te maken krijgen met onveilige situaties, grensoverschrijdend gedrag, incidenten en agressie en daarmee een veilige leeromgeving te creëren voor leerlingen en medewerkers. De samenwerking tussen ouders/verzorgers en school speelt een belangrijke rol in het waarborgen van een veilig schoolklimaat. De ouders/verzorgers worden van de kernwaarden van de Berg en Bosch School op de hoogte gesteld via de schoolgids, de website en de eerste algemene ouderavond van het schooljaar. Op deze plaatsen wordt ook vermeld hoe de school omgaat met ongewenst gedrag. De school wil dat ouders/verzorgers niet alleen op de hoogte zijn van het gedrag van hun zoon/dochter, maar waar mogelijk, ook actief meedenken over een oplossing. Het contact met de ouders in deze situaties verloopt in eerste instantie altijd via het klassenteam. Bij herhaling nemen de orthopedagoog en/of de directeur hierin een rol. (Voor meer informatie over het veiligheidsprotocol zie bijlage 5).

2.3 Didactisch handelen

De basisbehoeften van het (ortho)pedagogisch handelen: competentie, relatie en autonomie gelden ook voor ons didactisch handelen.

Om tegemoet te kunnen komen aan de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen en om ons didactisch handelen goed te kunnen organiseren hebben we de keus gemaakt om te werken met het expliciete directe instructiemodel (EDI) en onderdelen van het GIP-model. We gebruiken EDI en het GIP-model tegelijkertijd in ons onderwijs. Er is een bewuste keuze gemaakt om dit op groepsniveau te organiseren zodat leerlingen met en van elkaar kunnen leren.

2.3.1 Basisondersteuning

Om te kunnen omgaan met didactische verschillen tussen leerlingen is het belangrijk dat we de ondersteuningsbehoefte van iedere leerling goed in beeld hebben en weten welke belemmerende en beschermende factoren er van invloed zijn. Door aan deze informatie conclusies te verbinden voor de didactische aanpak werken we handelingsgericht. We passen hierbij 7 uitgangspunten toe:

- 1. Onderwijsbehoeften staan centraal;*
- 2. Het gaat om afstemming en wisselwerking;*
- 3. De leerkracht doet ertoe;*
- 4. Positieve aspecten zijn van groot belang;*
- 5. We werken samen: leerling, ouders en school;*
- 6. Ons handelen is doelgericht;*
- 7. De werkwijze is systematisch en transparant (data-duiden-doelen-doen)*

De ondersteuning voor leerlingen is opgebouwd uit vijf niveaus:

- 1. Onderwijs in de klas door het klassenteam adhv drie instructie arrangementen*
- 2. Ondersteuning in de klas door lichte extra hulp en/of CvB wordt ingeschakeld*
- 3. Ondersteuning op school, arrangement op maat*
- 4. Extra ondersteuning door bijvoorbeeld expertise van buitenaf*
- 5. Zorg is niet toereikend, (tijdelijke) plaatsing op een andere vorm van speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs of zorg is nodig*

2.3.2 Schoolse vaardigheden

Op de Berg en Bosch School worden alle vakken aangeboden die in de wet op het basisonderwijs en de wet op de expertisecentra vermeld staan. Het onderwijs richt zich op de emotionele en cognitieve ontwikkeling, de creatieve ontwikkeling, het verwerven van de noodzakelijke kennis van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden. De kerndoelen basisonderwijs staan daarbij centraal. Het team van de Berg en Bosch School vindt het van fundamenteel belang dat leerlingen bij het leren van de schoolse vaardigheden succeservaringen kunnen beleven. Aan de onderwijsdoelen wordt gewerkt met de voor het basisonderwijs ontwikkelde methodieken. Het team heeft gekozen voor die methodes die het beste aansluiten bij wat geschikt is voor de leerlingen en

met welke kennis c.q. vaardigheden de beste aansluiting gevonden kan worden. Het team streeft met het geven van onderwijs op de Berg en Bosch School de volgende doelen na:

leren aan de leerlingen dat "leren" ook fijn kan zijn (motivatie);

- leren zelfstandig te worden (autonomie);

- leren samen met anderen te werken (relatie);

- leren zelfrespect te krijgen door de beleving van succeservaringen (competentie);

- leren respecteren van anderen welk geloof, welke kleur of welke taal zij ook hebben;

- het herstellen van achterstanden; en

- het aansluiten bij het beoogde vervolgonderwijs.

2.3.3 Expliciete directe instructiemodel (EDI) en GIP

Een EDI-les is als volgt opgebouwd:

- Lesdoel. Dit doel wordt expliciet met de kinderen gedeeld; door voor te lezen of op het bord te schrijven.

- Activeren van voorkennis. De leerlingen krijgen een opdracht die aansluit bij de te geven les, maar daarvoor ze de benodigde kennis al in huis hebben.

- Onderwijzen van het concept.

- Onderwijzen van de vaardigheid.

- Belang van de les.

- Begeleide inoefening. De leerlingen nemen het toepassen van de leerstof over.

Ondertussen controleert de leerkracht telkens of ze het correct doen en begrijpen.

- Lesafsluiting. De leerlingen maken opdrachten of beantwoorden vragen om te laten zien dat ze het lesdoel beheersen. Daarna mogen ze pas zelfstandig inoefenen.

- Zelfstandige verwerking.

- Verlengde instructie. De leerlingen waarbij bij de lesafsluiting bleek dat ze het lesdoel nog niet voldoende beheersen, krijgen een verlengde instructie van de leerkracht.

In een EDI-les zet de leerkracht de volgende technieken in:

- Controleren van begrip: de leerkracht monitort telkens of alle leerlingen begrijpen wat is uitgelegd. Niet na de les of tijdens de toets, maar tijdens de les. Stapstenen voor het controleren van begrip:

- Eerst instructie geven.

- Dan pas vragen stellen. Specifieke vragen over wat zojuist is onderwezen.

- Denktijd bieden.

- Willekeurig beurten geven. Geef tenminste drie leerlingen een beurt.

Gebruik een beurtenbakje, o.i.d.

- Luisteren.

- Feedback geven. Herhaal een goed antwoord, vul aan als het gedeeltelijk goed is. Leg klassikaal opnieuw uit als het antwoord niet goed is.

- Uitleggen: lesgeven door te vertellen.

- Voordoen: lesgeven door gebruik te maken van voorwerpen.

- Hardop denken: lesgeven door hardop te denken en de leerlingen zodoende te laten zien hoe een expert de opdracht aanpakt. Dit heet ook wel 'modellen'.

2.3.4 GIP-model

GIP staat voor: Groeps- en Individueel gericht Pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht. Het GIP-model is een middel voor scholen om te komen tot gedifferentieerd onderwijs waarbij didactiek en opvoeding wordt gecombineerd. Het werken met het model leert de leerkracht om te gaan met verschillen in de klas en leert de leerlingen zelfstandig te werken.

Het GIP-model richt zich in eerste instantie op een goede organisatie in de groep, waardoor de leerlingen zelfstandig kunnen werken. De leerling weet wat er van hem/haar verwacht wordt en kan zelf aan de slag gaan. Een leerling leert zo zelfstandig werken en plannen. Leerlingen zitten, waar mogelijk, in groepjes in de klas om hun sociale en emotionele ontwikkeling te stimuleren. De leerkracht krijgt daardoor de mogelijkheid om instructie en begeleiding op maat te geven. Op deze manier kan er beter worden ingespeeld op de verschillen tussen leerlingen. Zelfstandig werken is een voorwaarde voor het geven van instructie aan individuele leerlingen of aan een groepje leerlingen.

Vaste route

De leerkracht loopt altijd een vaste route door de klas > voorspelbaarheid. De startronde is meteen na de groepsinstructie. De leerkracht kijkt of alle leerlingen aan het werk kunnen en helpt sommige leerlingen even op weg. Tijdens de overige hulprondes gaat de leerkracht langs alle leerlingen en geeft hulp aan leerlingen die daar behoefte aan hebben. Voordat de les is afgelopen loopt de leerkracht een afsluitende ronde.

Instructietafel

In de klas staat een instructietafel. Tussen de verschillende hulprondes geeft de leerkracht hier instructie aan groepjes leerlingen. Dit kunnen ook leerlingen zijn die op een hoger niveau werken.

Dagindeling

Elke dag maakt de leerkracht een dagindeling op het bord. De leerlingen weten hoe de dag eruit ziet. Leerlingen zien ook wat ze kunnen doen als ze klaar zijn.

Stoplicht en time timer

Groen: betekent dat wij op gewone toon met elkaar praten. Het klassenteam is beschikbaar. Blokje van de leerlingen staat op groen, oranje, rood of het vraagteken. De leerkracht geeft aan met welke stem er gesproken wordt, dit is afhankelijk van de gekozen werkvorm.

Oranje: betekent dat de leerling een andere leerling om hulp mag vragen maar het klassenteam is niet beschikbaar. De leerkracht loopt vaste hulprondes en de leerlingen kunnen hun vragen stellen. Blokje van een leerling staat op rood, oranje of het vraagteken.

Rood: betekent dat de leerling stil en alleen werkt. De leerling mag een andere leerling even niet om hulp vragen. De leerkracht loopt vaste hulprondes en de leerlingen kunnen hun vragen stellen.

2.3.5 Leerlijnen en leerroutes, keuze in leerstofaanbod

Leerlijnen (Leerlijnen voor het basisonderwijs, Nieuw Leren) vormen de basis van ons onderwijs. Ze zijn onmisbaar bij het realiseren van doelgerichte onderwijsopbrengsten.

Een leerlijn is een denkbeeldige lijn waarlangs een leerling alle stappen zet die nodig zijn om de einddoelen van het basisonderwijs te behalen.

De leerlijn sociaal-emotioneel is op onze school erg belangrijk. Het geeft veel inzicht in het functioneren van een leerling maar ook van de groep. De leerlijn sociaal-emotioneel noemen we SEO Berg en Bosch. Alle leerlingen volgen deze leerlijn maar niet op een bepaald niveau. Sociaal-emotioneel leren is onafhankelijk van hun mogelijkheden op het gebied van taal en rekenen.

Leerlingen ontwikkelen zich niet gelijktijdig en halen allemaal op hun eigen manier hun eigen einddoel (uitstroombestemming). We hebben drie leerroutes ingericht: VMBO BL /KL, VMBO TL en HAVO/VWO

Per leergebied volgt een leerling een leerroute die aansluit bij de leermogelijkheden van bijv. lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen. Aan het eind van de basisschool sluiten de leerroutes zoveel mogelijk aan bij de uitstroombestemming.

Voor de jongste leerlingen vinden wij het nog te vroeg om een leerroute te bepalen en daarom gebruiken we drie toetsperiodes om te bepalen welke leerroute de leerling voorlopig volgt.

Tot midden groep 4 volgen alle leerlingen de leerroute VMBO TL. De leerroute staat niet vast.

Van die route kunnen we afwijken als daar een goede reden voor is.

De leerroute wordt per leergebied bepaald. Een leerling die moeite heeft met lezen zal een passende leerroute voor dit vak volgen en als hij sterk is in het leergebied rekenen/wiskunde zal hij daar een hogere leerroute volgen.

Huidige situatie:

De 'stappen' die een leerling zet plannen en volgen we via digitale leerlijnen in ons leerlingvolgsysteem Parnassys. Dit is een praktisch hulpmiddel bij het organiseren van ons onderwijs. Vooral het plannen is belangrijk. We wachten niet tot een leerling uit zichzelf een stap zet maar we plannen het onderwijsaanbod. De leerlingen die met dezelfde stappen bezig zijn worden geclusterd in sublesgroepen.

Gewenste situatie (in ontwikkeling):

Werken vanuit de methode met heldere leerstofdoelen. Per vakgebied formuleren wij heldere doelen per periode (blok). Het leerstofdoel is het startpunt en vanuit daar wordt de methode ingezet. De duidelijke structuur en opbouw van een methode is onze houvast maar leerkrachten leren verantwoorde keuzes te maken in hun onderwijsaanbod en passende opdrachten. De sublesgroepen in Parnassys komen te vervallen. In 2023-2024 voor het vak rekenen en

vervolgens voor spelling en begrijpend lezen. In plaats daarvan gaan we werken met blokplannen obv GGO (Gewoon Goed Onderwijs) als onderdeel van cyclisch werken (data-duiden-doelen-doen).

De leerroutes geven ouders/verzorgers maar vooral de leerkrachten inzicht in welk onderwijsaanbod het meest passend is bij de ontwikkeling van een leerling.

Alle leerlingen volgen zo lang als mogelijk het hele onderwijsaanbod. Maar uiteindelijk kunnen we besluiten dat we hier van afwijken. Een leerling die bij rekenen met moeite het groepsaanbod kan volgen hoeft niet alle stappen te zetten. We bieden dan die leerstof aan die deze leerling helpt om een goede aansluiting te vinden bij de verwachte uitstroom naar het voortgezet onderwijs.

Op individueel niveau wordt de aanbidding van de vakken in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) verantwoord. Er kan op leerlingniveau een discrepantie zijn tussen datgene wat volgens de wet het onderwijsaanbod moet zijn voor het behalen van kerndoelen en wat op basis van de schooldoelen c.q. groepsdoelen c.q. per individueel te behalen doelen aan onderwijs daadwerkelijk gegeven wordt.

Op groepsniveau zijn er heldere groepsoverzichten waarin leerlingen in één van de drie instructie arrangementen zijn geplaatst zodat er gedifferentieerd kan worden op niveau, tempo en/of hoeveelheid. Het is een werkdocument van het klassenteam wat inhoudt dat leerlingen kunnen wisselen tussen de drie arrangementen.

Afwijkingen van het bij de wet te geven onderwijspakket komen regelmatig voor. Bij veel leerlingen is het niet direct mogelijk alle verplichte vakken aan te bieden. De reden waarom afgeweken wordt van het "normale vakkenpakket" wordt aangegeven in het OPP.

Oorzaken voor het afwijken zijn bijvoorbeeld:

- de leerling kan dat (nog) niet aan;
- de leerling heeft grote achterstanden met bepaalde vakken waar eerst de meeste aandacht aan besteed moet worden;
- de leertijd ontbreekt doordat de leerling therapieën volgt; en
- de prioriteit ligt bij de gedragsverandering die noodzakelijk is, wil er sprake zijn van enig leerrendement op welk vakgebied dan ook.

Leerlingen die specifieke leerstoornissen hebben, zoals dyslexie, kunnen niet altijd voldoen aan de doelen van de basisstof. Dat betekent dat we gaan kijken naar compenserende en/of dispenserende maatregelen. We laten ons daarbij leiden door ons protocol dyslexie. Mogelijke aanpassingen bij oefeningen en taken waarbij gelezen moet worden:

- Boeken/teksten lezen die qua inhoud aansluiten bij de leeftijd en interesses van de leerling, maar die qua technisch niveau vereenvoudigd zijn
- De luisterversie gebruiken van kinderboeken waarin de leerling geïnteresseerd is
- Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen in de klas gebruik maken van de compenserende mogelijkheden, zoals een audio ondersteuning, van tevoren een tekst voorgelezen krijgen, vergrote tekst, meer tijd etc.
- De leerling extra tijd geven om hun toets af te maken en desgewenst de toets op groter formaat aanbieden en/of digitaal.
- De leerling samen met een klasgenoot laten lezen op speelse manieren die het leesplezier vergroten.
- Inzet van remediërende programma's als: Bouw, Flits en Dexlex

2.3.6 Streefdoelen

De Berg en Bosch School baseert zich in haar leerstofaanbod op het referentiekader, zoals dat wettelijk is vastgesteld. Dit betekent dat voor taal en rekenen de volgende onderdelen worden aangeboden:

- Nederlandse taal: mondeling onderwijs, schriftelijk onderwijs, taalbeschouwing (waaronder strategieën)
- rekenen: wiskundig inzicht en handelen, getallen en bewerkingen, meten en meetkunde
Uitgaande van leerlingen met beperkende aspecten van ASS (m.n. vertraagde informatieverwerking) en een minimaal IQ >80, wordt de volgende verdeling aangehouden:

- 75% van de leerlingen wordt geacht aan het eind van de basisschoolperiode fundamenteel niveau 1 te halen (1F);
- 50% van de leerlingen die 1F moeten halen wordt geacht aan het eind van de basisschoolperiode streefniveau 1 te halen (1S);
- 25% van de leerlingen zal fundamenteel niveau 1F niet halen, maar kan dan mogelijk nog wel doorstromen naar het Berg en Bosch College. Een klein deel van deze 25% kan niet naar het Berg en Bosch College, maar gaat naar het praktijkonderwijs. Voor deze laatste groep stellen wij een passend perspectief op, dat betekent dat de leerling werkt aan doelen van 1F, maar deze niet allemaal zal beheersen aan het einde van de schoolloopbaan. Bij het maken van keuzes baseren wij ons op de publicatie van het SLO. schoolstandaard (zie opbrengstenanalyse juni 2023 bijlage 7)

2.4 Leerlingvolgsysteem

2.4.1 Vorderingen bijhouden

Het leerlingvolgsysteem Parnassys zorgt ervoor dat wij de vorderingen, zowel methodegebonden als niet methodegebonden, van de leerlingen kunnen volgen. Het is belangrijk om te zien welke resultaten zijn bereikt.

We brengen de gegevens van de toetsen en de observatielijsten voor de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart op leerlingniveau, groepsniveau en schoolniveau.

2.4.2 Toetsen

We toetsen om de vaardigheid in een bepaald vakgebied te meten. Wat in kaart wordt gebracht is de groei van een aantal leergebieden tussen de verschillende meetmomenten. Naast informatie over de individuele leerling geven toetsen ook informatie op groepsniveau en schoolniveau.

Tweemaal per jaar, in januari en mei/juni, worden alle leerlingen gescreend op de onderdelen van technisch lezen, begrijpend lezen of luisteren, spelling en rekenen. Wij nemen de toetsen af van Cito leerling in beeld. Twee keer per schooljaar bespreken we met het team de data van de toetsen tijdens een zogenaamde datamuur vergadering. Het doel van deze vergadering is om met elkaar te kijken naar opvallende aspecten; Welke acties zijn uitgevoerd? Wat is hiervan terug te zien in de resultaten? Wat gaan we de komende periode inzetten? Daarnaast nemen we data mee tijdens de groepsbesprekingen. Onder data verstaan we: observaties door het klassenteam, Kiva monitor, methodegebonden toetsen en niet-methodegebonden toetsen.

Door het jaar heen worden methode-gebonden toetsen afgenomen. De resultaten van deze toetsen sturen het onderwijsaanbod, dwz zijn leidend voor de volgende stappen in het vaststellen van de leerdoelen van de leerling. In de interpretatie van de toetsgegevens wordt rekening gehouden met het volgende:

- Toetsen zijn gemaakt voor de gemiddelde leerling op een gemiddelde school met een gemiddelde leerstijl. Het exact gelijk lopen van DL en DLE is binnen het onderwijs wenselijk maar niet altijd haalbaar
- Voor onze leerlingen geldt dat, als gevolg van de informatieverwerkingsproblemen, een achterstand kan voorkomen.

2.4.3 KIVA monitor

Door middel van de KiVa-monitor wordt er inzicht verkregen in de sociale structuur van de groep. De KiVa-monitor is een digitale vragenlijst met vragen op het gebied van welbevinden, sociale veiligheid, pesten en (vriendschaps)relaties in de klas. Deze wordt twee keer per jaar afgenomen bij de leerlingen vanaf groep vijf. Hieruit volgt per klas een rapport met sociogrammen en analyses. Door dit rapport wordt een helder beeld verkregen hoe de relaties in de groep zich tot elkaar verhouden en hoe de leerkrachten hun handelen daarop aan kunnen passen. Daardoor ontstaan handvatten voor sociale interventies die kunnen worden ingezet. De resultaten van de KiVa-monitor worden ook gedeeld met de inspectie.

2.5 Onderwijstijd

2.5.1 Onderwijstijd op de beide afdelingen van de Berg en Bosch School

De Berg en Bosch School verantwoordt jaarlijks de geplande onderwijstijd. Voor de leerjaren 3 tot

en met 8 worden 957 uren per schooljaar als minimum aantal uren per jaar gehanteerd.
(Voor de onderwijstijd berekening zie bijlage 8)

De school hanteert normen voor de urenverdeling per vakgebied verdeeld over de lesweek.

Er is een onderverdeling gemaakt in de verantwoording van de onderwijstijd in de bovenbouw en midden- en onderbouw. De leerkrachten werken met roosters en afspraken over de onderwijsactiviteiten met een daarbij behorende tijdsplanning. Per jaar wordt een verantwoording van de wekelijkse uren aangeleverd en doorgesproken. (Voor een overzicht van de lesroosters, zie bijlage 9) Leerlingen van de Berg en Bosch School volgen in principe 100% onderwijs. Indien er zwaarwegende argumenten zijn om bij een individuele leerling, voor een bepaalde hoeveelheid tijd en met bepaalde doelen af te wijken van de volledige onderwijstijd, wordt dit onder verantwoordelijkheid van de Commissie van Begeleiding, in overleg met de Jeugdarts, in het dossier verantwoord.

Op de Berg en Bosch School wordt het buitenspelen tijdens de ochtendpauze gerekend tot onderwijstijd. De invulling van de pauzes wordt door de school als een belangrijk ontwikkelingsmoment gezien binnen het dagprogramma. De school benadrukt in haar missie het belang van de ontwikkeling van de levensvaardigheden bij leerlingen, juist ook op school en juist ook in de pauzes. Afhankelijk van de ontwikkelingsfase waarin de leerling zit, gebeurt dit op directe of juist meer indirecte wijze.

Spel wordt begeleid, leerlingen worden uitgedaagd tot het verleggen van hun grenzen en tot samenspel en er wordt gelegenheid gegeven voor feedback op de groei van het zelfstandiger sociaal functioneren van de leerling. Dit aan de hand van de buitenspeelplannen (zie 2.2.5).

Tijdens geplande leeractiviteiten op het gebied van de Nederlandse taal in de ochtend, zijn de leerlingen (15 minuten) in de gelegenheid om wat te eten en te drinken.

Het aanvragen van buitengewoon verlof (aanvraag vrijstelling schoolbezoek), moet altijd door de directeur worden goedgekeurd. Een aanvraag moet schriftelijk worden ingediend, via het daarvoor bestemde formulier, te downloaden via de website.

2.6 Onderwijstijd Onderschrijving

De Commissie van Begeleiding van de Berg en Bosch School heeft een belangrijke rol bij de beoordeling, de registratie en de te volgen procedures in alle situaties van leerlingen bij wie sprake is van een vorm van onderwijstijdonderschrijving. De Berg en Bosch School heeft hiervoor een document opgesteld op basis van een artikel in de Staatscourant 2013 nr. 20387. zie bijlage 10

2.7 Klassenmanagement

Klassenmanagement omvat alle maatregelen die een leerkracht neemt om een ideaal leer- en werkklimaat te creëren. Met andere woorden: klassenmanagement is de manier waarop het onderwijs georganiseerd wordt. Het gaat hierbij niet alleen om regels, maar om veel meer aspecten: de lesinhoud, de methoden, de manier van werken, de instructie en de relatie tussen leerkracht en leerlingen. Klassenmanagement is sturen en bijsturen. Dit behoort tot het dagelijkse beroepsmatige handelen van de leerkracht.

Bij goed klassenmanagement zijn de competenties van de leerkracht belangrijk, hij/zij moet bijvoorbeeld duidelijk en consequent zijn. En ervoor zorgen dat de lestijd effectief gebruikt wordt. Er is een vinklijst voor alle onderdelen van klassenmanagement. Deze vinklijst wordt gebruikt door de leerkrachten om de lokalen in te richten en gericht te kunnen kijken naar hun pedagogisch en didactisch handelen. Minstens twee keer per jaar komen de intern begeleider, de orthopedagoog en de directeur observeren met behulp van de observatieformulieren pedagogische en didactisch handelen. Na het invullen volgt een nabespreking met de leerkracht waar eventueel actiepunten uit voortvloeien. (Voor meer informatie over het basisleerklimaat zie bijlage 2).

Klassenmanagement richt zich op het volgende:

- preventie van probleemsituaties;
- regels en afspraken;
- de inrichting van de klas;
- leerkrachtvaardigheden

Preventie van probleemsituaties

Succesvol klassenmanagement richt zich niet alleen op het oplossen van problemen, maar vooral om het voorkomen ervan. Het betreft eerder het nemen van maatregelen om problemen te voorkomen, dan de manier waarop een leerkracht handelt als het al misgegaan is. Een voorbeeld

is het zoveel mogelijk voorkomen van lesonderbrekingen.

Op het gebied van de preventie van probleemsituaties is een van de voornaamste managementvaardigheden dat de leerlingen voelen dat de leerkracht nabij is.

Regels en afspraken

Het maken van regels kan worden gezien als een overeenkomst tussen de leerkracht en één of meer leerlingen. De planning van regels en afspraken is het startpunt van goed management. De leerlingen van de Berg en Bosch School hebben behoefte aan de duidelijkheid die uit redelijke regels en afspraken spreekt. De eerste dag worden meteen de belangrijkste regels en gewoonten besproken in de klas. De regels, routines en afspraken waaraan we denken hebben betrekking op bijvoorbeeld: het betreden of verlaten van het lokaal; de inrichting / het gebruik van het lokaal; het kringgesprek; het individueel werken in de klas; de instructie; het groepswerk, enzovoort.

Inrichting van de klas

De inrichting van het klaslokaal levert een belangrijke bijdrage aan het werkklimaat in de klas. Het lokaal is werk- en verblijfruimte voor ongeveer vijf uur per dag. Het is daarom belangrijk de inrichting van het lokaal kritisch te bekijken.

Bij de inrichting van het klaslokaal moet de leerkracht op drie dingen letten:

-De ruimte voor instructie. Zorg voor een geschikte plek van de instructietafel. Zet de tafels zo neer dat er ruimte is voor een kring, zonder dat er met meubilair geschoven moet worden. Controleer of alle leerlingen op het (digi)bord kunnen kijken en of je alle gezichten kunt zien.

-De ruimte voor materialen. Breng een duidelijke ordening aan bij de indeling van boeken, schriften en materialen, bijvoorbeeld per vak. Zorg dat ze goed bereikbaar zijn.

-De looproute. Zorg ervoor dat de looproute, die de leerlingen nemen om materialen te pakken of naar de toilet te gaan, logisch is. Een verkeerde route kan veel onrust veroorzaken. Plaats leerlingen met gedrags- of concentratieproblemen niet langs deze route. De route moet ook makkelijk begaanbaar zijn.

2.7.1 Leerkrachtvaardigheden

Organisatorische vaardigheden

Organisatorische vaardigheden zijn onmisbaar bij het managen van een klas. Naast het organiseren zelf gaat het om het plannen, coördineren, leidinggeven en het controleren van leeractiviteiten. De leerkracht moet het onderwijs zo organiseren dat alle leerlingen voldoende aandacht en tijd krijgen om te leren.

Bij klassenmanagement hoort ook het verzorgen van communicatie. Door middel van klassenmanagement kan een leerkracht een veilige omgeving scheppen, waarin leerlingen actief, betrokken en succesvol leren en ontwikkelen. Verder is het van belang dat een leerkracht overzicht heeft over de klas en de aandacht over meerdere dingen tegelijk kan verdelen. Bijvoorbeeld nieuwe stof uitleggen en tegelijk correctief optreden.

Didactische vaardigheden

Goed klassenmanagement gaat samen met goede didactische vaardigheden van de leerkracht. Hieronder valt het aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De kinderen in de klas hebben verschillende mogelijkheden en behoeften. De leerkracht is in staat om succesvolle instructies en lesactiviteiten te creëren. De groepsoverzichten vormen hierbij een hulpmiddel. Het is van belang dat leerlingen leren dat zijzelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces. Het geven van verantwoordelijkheid bij het leerproces zorgt voor motivatie en betrokkenheid. Klassenmanagement richt zich ook op het scheppen van een positief werkklimaat. De leerkracht moet de voortgang van de les scherp bewaken. Hierbij hoort dat de leerkracht zorgt voor een maximale actieve leertijd van alle leerlingen in de klas. Zichtbaar lerende kinderen is ons uitgangspunt.

Pedagogische vaardigheden van medewerkers

Voor de medewerkers in de school is het van groot belang dat zij de vaardigheden bezitten om met de doelgroep te werken. Van de medewerker verwachten we dat ze:

- voorspelbaar zijn en orde en regelmaat garanderen met duidelijke regels en afspraken;
- zeer consequent zijn;
- zorg dragen voor een vast dagritme;
- veranderingen vooraf goed aankondigen en bespreken;
- gebruik maken van in de school gehanteerde systemen en protocollen;

- de leerling veiligheid en houvast bieden in een ontspannen en vriendelijke sfeer;
- goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden en beperkingen van iedere leerling;
- zich kunnen inleven in de belevingswereld van de leerlingen en daar bij aan kunnen sluiten;
- boodschappen met een emotionele lading voorkomen, omdat veel leerlingen daardoor in de war raken, de boodschap niet begrijpen of ontremmen;
- in staat zijn duidelijke grenzen te stellen en de nodige afstand te kunnen houden;
- systematisch aandacht schenken aan het bevorderen en ontwikkelen van sociale vaardigheden en deze vaardigheden oefenen en 'trainen' in verschillende situaties;
- bij ontremmingen in gedrag allereerst zoeken naar wat er mis gegaan is in de aanpak, wat er niet duidelijk is of welke map nog open staat. Tegendraads gedrag komt veelal voort uit onmacht, angst en zich verloren voelen;
- onder alle omstandigheden rustig en neutraal blijven.

2.8 Evaluatie van het onderwijsleerproces en de opbrengsten

Het onderwijs wordt op de volgende onderdelen geëvalueerd:

Evaluatie van het (ortho)pedagogisch en didactisch handelen.

De ontwikkeling van de leerlingen en de groep wordt drie keer per jaar besproken tijdens een groepsbespreking. Tijdens dit overleg bespreken de orthopedagoog en de intern begeleider samen met het klassenteam de vorderingen en de ontwikkeling van de leerlingen, zowel op didactisch- als op pedagogisch gebied. De basis voor een groepsbespreking zijn het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), de didactische plannen en de gedragsplannen en de evaluaties daarvan. In deze besprekingen wordt besproken in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt, of de gekozen aanpak werkt en welke nieuwe doelen kunnen worden opgesteld. Vanuit de groepsbespreking kunnen er vragen over individuele leerlingen blijven liggen, die besproken worden in een leerlingbespreking. De leerlingbespreking is twee maal per jaar. Daarbij zijn, behalve het eigen klassenteam, medewerkers van andere groepen uitgenodigd om zo meer van elkaars expertise gebruik te kunnen maken. De groeps- en leerlingbesprekingen zijn in het jaarprogramma van de school opgenomen.

Evaluatie van leerroutes

Voor iedere leerling is op grond van de leermogelijkheden en de leerresultaten een leerroute opgesteld per vak. De leerroutes sturen het onderwijs. Deze leerroutes staan niet vast. Ze worden bijgesteld als dit noodzakelijk geacht wordt. Naar een hogere leerroute bij langdurig hogere leerresultaten en naar beneden bij langdurige resultaten die beneden de verwachting liggen. In het OPP worden de gestelde leerroutes beschreven en het onderwijsaanbod is daarbij passend. Via de Leerlijnen worden per vakgebied leerdoelen opgesteld die meerdere keren per jaar worden afgevinkt, geëvalueerd en bijgesteld (sublesgroepen). Op de groepskaart van Parnassys is te zien in welke mate de leerling de beoogde doelen gedurende het jaar heeft behaald. Daarnaast worden de methode en de niet-methode toetsen geëvalueerd, m.b.v. de ontwikkelperspectieven (grafiek) is het voor iedereen goed zichtbaar hoe de ontwikkeling verloopt. Vanuit het ontwikkelingsperspectiefplan, evalueren we of het leerstofaanbod voldoende is geweest om de gestelde doelen te kunnen halen. Vanuit deze groepsbespreking worden nieuwe doelen gesteld en kijken we welk aanbod het beste aansluit bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. We vinden het belangrijk om de resultaten van de leerlingen systematisch te evalueren. We doen dat enerzijds om ons onderwijs bij te kunnen sturen waar dat nodig is, anderzijds om kwaliteit te kunnen behouden. We onderscheiden evaluaties op verschillende niveaus:

- op het niveau van de leerling: 3x per jaar wordt tijdens de groepsbespreking besproken welke vorderingen zichtbaar zijn in toetsen (methode-gebonden en niet-methode-gebonden) en in de observaties van de leerkracht. We analyseren de gegevens en stellen vervolgens de doelen en de onderwijsbehoeften van de leerling op voor de komende periode.
- op het niveau van de groep: 3x per jaar, na de screening, worden tijdens de groepsbespreking de resultaten op groepsniveau besproken. We richten ons hier op de toetsen (methode-gebonden en niet-methode-gebonden). We analyseren de gegevens en

komen eventueel tot een aanpassing van het onderwijsleerproces.

- op het niveau van de school: Zie bijlage 7 (opbrengstenanalyse juni 2023).
We werken opbrengstgericht bij technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen. We gaan daarbij als volgt te werk:
- data: systematisch verzamelen van gegevens over de leeropbrengsten van de leerlingen op leerling- groeps- en schoolniveau
- duiden: analyse van de gegevens
- doelen: we formuleren ambities en ontwikkelen passende onderwijsarrangementen waarin alle leerlingen tot hun recht komen
- doen: we bieden een passend en uitdagend onderwijsaanbod, voldoende leertijd, een duidelijk plan en geven Expliciete Directe Instructie.

Evaluatie van de onderwijstijd

Op leerlingniveau evalueren we tijdens de groepsbespreking. Vanuit het ontwikkelingsperspectiefplan, dat is geschreven door de leerkracht en leden van de CVB, evalueren we of de leertijd voldoende is geweest om de gestelde doelen te kunnen halen. Vanuit de groepsbespreking worden nieuwe doelen gesteld en kijken we hoeveel leertijd de leerling nodig zal hebben om de gestelde doelen te kunnen halen. We hebben richtlijnen gemaakt voor de gestelde leertijd. De leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het opstellen van hun rooster. De intern begeleider controleert of wordt voldaan aan de richtlijn. Tijdens het leerkrachtenoverleg wordt geëvalueerd of de gestelde leertijd voldoende is om de doelen te kunnen halen.

Evaluatie van het klassenmanagement

Klassenmanagement wordt geëvalueerd op groeps- en op schoolniveau. De intern begeleider en orthopedagoog observeren middels de observatielijsten. Tijdens de groepsbespreking en het leerkrachtenoverleg is er aandacht voor het klassenmanagement van de groep. Er wordt gekeken naar de volgende aspecten: preventie van probleemsituaties, didactische vaardigheden, regels en afspraken en de inrichting van de klas. Daarnaast vindt er tweemaal per jaar een bespreking in het klassenteam plaats waarin o.a. klassenmanagement een rol speelt. Het klassenteam bespreekt middels de kijkwijzer de aspecten die goed gaan en de aspecten die verbetering nodig hebben. Er wordt een verslag gemaakt van dit overleg, dat wordt ingeleverd bij de intern begeleider.

Evaluatie van het schoolklimaat

De Berg en Bosch School streeft voortdurend naar verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. In het kader van deze kwaliteitszorg spelen teamleden, maar ook de ouders een belangrijke rol. Cyclisch wordt door middel van de vragenlijsten uit Parnassys, een enquête uitgevoerd waarin leerlingen, medewerkers en ook ouders gevraagd wordt een oordeel te geven over het onderwijs en daarmee samenhangende zaken. Tevens wordt jaarlijks de veiligheidsbeleving van leerlingen gemeten. De uitkomsten van deze onderzoeken worden besproken met de directie, personeel en de oudergeleding van de Medezeggenschapsraad. Gezamenlijk wordt bepaald met welke verbeterpunten de school aan de slag gaat. De verbeterpunten zijn opgenomen in de jaarplan, die een belangrijk onderdeel is van het kwaliteitszorgsysteem van de school.

2.9 Uitstroom naar vervolgonderwijs

In oktober, tijdens de groepsbespreking, worden de schoolverlaters geïnventariseerd. Enerzijds kijken we naar de didactische- en kalenderleeftijd van een leerling, anderzijds kijken we ook naar didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling. Het klassenteam, de intern begeleider en de orthopedagoog stellen een eerste advies op, het voorlopig schooladvies. Het advies komt tot stand op basis van intelligentiegegevens, gegevens vanuit toetsen en observaties in de groep. In oktober bespreekt de leerkracht de schoolkeuze van de schoolverlater met zijn/haar ouders. Samen met ouders wordt gekeken naar de school die het beste aansluit bij de onderwijsbehoeften van hun zoon/dochter. De meeste van onze leerlingen, ongeveer 85 %, gaat naar het Berg en Bosch College, de afdeling voortgezet speciaal onderwijs van Berg en Bosch Onderwijs. De overige 15 % van de leerlingen stroomt extern uit naar een school voor voortgezet speciaal onderwijs; naar een reguliere school voor voortgezet onderwijs of naar praktijkonderwijs. De intern begeleider of de orthopedagoog begeleidt de ouders bij het aanmelden op een school voor (speciaal) voortgezet onderwijs. Als het advies is dat de leerling naar het Berg en Bosch College gaat, dan wordt dit advies besproken in een gezamenlijk overleg van de CvB van beide afdelingen. In februari krijgen de ouders het definitieve schooladvies. De schoolverlaters nemen

jaarlijks deel aan de doorstroomtoets. De doorstroomtoets is een door het Ministerie van OCW goedgekeurde eindtoets.

Het schooladvies is leidend bij de plaatsing van leerlingen, dit is wettelijk vastgelegd. Als een leerling de eindtoets echter beter maakt dan de school gezien het schooladvies verwachtte, dan kan het schooladvies opnieuw worden besproken. Deze heroverweging kan leiden tot een wijziging, maar er kan ook besloten worden (mits goed beargumenteerd door de school) dat het schooladvies niet wordt aangepast.

Sinds de invoering van passend onderwijs, moet elke schoolverlater die naar een vorm van voortgezet speciaal onderwijs gaat beschikken over een toelaatbaarheidsverklaring (TLV). De afdeling voortgezet speciaal onderwijs vraagt deze TLV aan met behulp van de beschikbare gegevens.

3. Systeem van leerlingenzorg

Leerlingenzorg omschrijven we als een samenhangend geheel van activiteiten en voorzieningen voor een systematische begeleiding van leerlingen tijdens hun schoolloopbaan op basis van onderwijsbehoeften van deze leerlingen.

3.1 Besprekingen

We onderscheiden verschillende vormen van besprekingen. Er is drie keer per jaar een groepsbespreking. Twee keer per jaar leidt een groepsbespreking tot een leerlingbespreking. Tussen de groeps- en leerlingbesprekingen door kunnen medewerkers een intervisie aanvragen over een leerling of een probleem op klassenniveau. Daarnaast zijn er andere overlegvormen

binnen de school.

3.1.1 Groepsbespreking

De ontwikkeling van iedere leerling wordt drie keer per jaar besproken tijdens een groepsbespreking. Aan het begin van het schooljaar zijn er nieuwe groepen gevormd door o.a. instroom. De behaalde leerdoelen van de leerlingen worden verwerkt in het LOVS en er worden plannen gemaakt voor de leerlijnen sociaal-emotioneel, technisch lezen, spelling, begrijpend lezen en rekenen.

Er volgt een kleine groepsbespreking waarin de startvoorwaarden van alle leerlingen besproken worden met het klassenteam, de intern begeleider en de orthopedagoog.

Na de toetsperiodes in januari en mei worden de plannen geëvalueerd, de behaalde leerdoelen afgevinkt en worden er nieuwe plannen gemaakt. Het uitstroomperspectief staat voor elke leerling in het ontwikkelingsperspectiefplan.

In januari wordt de sociaal-emotionele- en didactische ontwikkeling in het OPP geëvalueerd en in mei wordt het totale OPP geëvalueerd.

De evaluatie wordt besproken tijdens de groepsbesprekingen en de conclusies worden toegevoegd aan de plannen voor de volgende periode. Op deze manier geeft de school vorm aan handelingsgericht- en opbrengstgericht onderwijs

Tijdens de groepsbespreking worden vooral de zaken die de hele groep aangaan besproken, zoals de begeleiding en de aanpak om de beoogde doelen te halen.

3.1.2 Leerlingbespreking

Vanuit de groepsbespreking kunnen er vragen over individuele leerlingen blijven liggen, die besproken worden in een leerlingbespreking. De leerlingbesprekingen zijn twee maal per jaar. Daarbij zijn, behalve het eigen klassenteam, medewerkers van andere groepen uitgenodigd om zo meer van elkaars expertise gebruik te kunnen maken. In de leerlingbespreking nemen we ongeveer 15 minuten om over een leerling te spreken. Hierbij heeft de leerkracht de voorbereiding gedaan, waarbij is omschreven wat het probleem is, wat daar al aan gedaan is en wat dat heeft opgeleverd.

3.1.3 Piramide

De piramide is een hulpmiddel om in kaart te brengen welke leerlingen een doel al beheersen en voldoende hebben aan de basisaanpak. Er zijn ook leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben en leerlingen waarvoor een intensieve aanpak nodig is. Door het invullen van de piramide krijg je meer zicht op welke leerlingen welke ondersteuningsvraag hebben en welk effect het werken aan een concreet doel heeft.

Naast de grote groepsbespreking die twee keer per jaar is, zijn er op de Berg en Bosch School regelmatig korte, effectieve overleggen over het gedrag van de leerlingen in de groep, waarbij er cyclisch gewerkt wordt. Deze overleggen worden vooraf ingepland en zijn terug te vinden op de jaarkalender ('groepsdoelen evalueren'). Tijdens het overleg is de betreffende orthopedagoog aanwezig en twee klassenteams. In dit overleg wordt er kort geëvalueerd op de vorige periode en worden de groepsdoelen voor de volgende periode besproken. De twee klassenteams presenteren in een korte tijd de volgende punten:

- Korte terugblik vorige periode: aan welke groepsdoelen heb je gewerkt en wat is het resultaat?
- Piramide gedrag is ingevuld m.b.t. dit doel, eindsituatie; kan het doel afgerond worden? (zie kopje 'Piramide')
- Welk gedrag in de groep valt op waar wil je de komende periode aan werken / welke competenties kunnen versterkt worden?
- Welk gedrag wil je concreet zien?
- Piramide gedrag is ingevuld m.b.t. dit gedrag (beginsituatie)
- Op welke wijze ga je aan het doel werken en wat worden de groepsdoelen?
Middels deze werkwijze wordt met elkaar het zicht op de groep behouden en laten we klassenteams met elkaar meedenken.

3.1.4 Intervisie

Het aanbieden van speciaal onderwijs aan onze leerlingen vraagt om een voortdurende kritische houding naar onze eigen aanpak. Wanneer er zich gecompliceerde situaties met leerlingen voordoen, organiseren we binnen het team een vorm van intervisie. Tijdens de intervisiebijeenkomst stellen we ons de vraag of we met elkaar wel goed gehandeld hebben en reflecteren we op onze aanpak. Alle medewerkers van school moeten in de gelegenheid zijn om collega's om ondersteuning of advies te vragen. Ook wordt van iedereen verwacht dat een gekozen aanpak nader met elkaar kan worden doorgesproken en eventueel kan worden bijgesteld. Dit is een belangrijk kwaliteitsprincipe binnen de schoolorganisatie.

3.1.5 CvB-medisch

De CvB bespreekt binnen dit overleg met de jeugdarts leerlingen met wie het langdurig goed gaat en die wellicht terug kunnen keren naar regulier onderwijs, leerlingen met onderwijstijdonderschrijding en leerlingen waarbij, ondanks ingezette interventies, zorg over blijft (zie 4.3.3).

3.1.6 Externen

We streven ernaar om samen te werken met instanties voor jeugdzorg en andere instanties die bij de behandeling van onze leerlingen betrokken zijn. We houden gesprekken waar zoveel mogelijk betrokkenen bij aanwezig zijn om zo behandelplan en ontwikkelingsperspectiefplan op elkaar af te kunnen stemmen. Soms hebben ouders begeleiding bij instanties zoals Altrecht of UMC. Vanuit deze instanties krijgen we af en toe een verzoek om op school een leerling te mogen observeren. Wij staan daar positief tegenover en verzoeken ouders, indien nodig, om afspraken hierover te laten maken met onze orthopedagoog. De orthopedagoog onderhoudt de contacten met externen.

3.1.7 Overige overlegvormen

Naast de eerder genoemde besprekingen die rechtstreeks betrekking hebben op de zorg rondom de leerlingen, hebben we ook nog andere overlegvormen waarin onderwerpen over de zorg naar voren kunnen komen.

- **team/bouw-overleg:** In het team/bouw-overleg worden onderwijsinhoudelijke, beleidsmatige en organisatorische onderwerpen besproken die betrekking hebben op de hele afdeling. Een team/bouw-overleg is de plaats om besluiten te nemen waar iedereen bij betrokken moet zijn.
- **leerkrachtoverleg:** Dit overleg is met de leerkrachten en de intern begeleider. In dit overleg worden er onderwerpen besproken die te maken hebben met didactiek, methodes, toetsing en andere onderwijsinhoudelijke zaken.
- **onderwijsassistentenoverleg:** Dit overleg is alleen voor de onderwijsassistenten.
- **projectgroepen:** nieuwe ontwikkelingen in de school worden in een project ondergebracht, bijvoorbeeld het kiezen van een nieuwe methode of het ontwikkelen van goed burgerschap. In een project wordt door leden van de CvB samen met leerkrachten een visie of een idee uitgewerkt. In het project wordt met elkaar een gestructureerd overzicht gemaakt van wat nodig is, het doel, de activiteiten, de verwachte resultaten en de benodigde middelen. Door leerkrachten mede-eigenaar te maken van de ontwikkelingen creëren we een breed draagvlak voor het verbeteren van ons onderwijs.
- **studiedagen:** een aantal keer per jaar worden studie(mid)dagen gepland voor alle medewerkers. Studiedagen zijn een teambreed scholingsmoment.

3.2 Ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's)

3.2.1 Ontwikkelingsperspectiefplannen

Aan de start van het schooljaar stellen we voor alle leerlingen een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op. Het OPP wordt twee keer per jaar geëvalueerd, in februari en juni.

Aan de start van het schooljaar, tijdens het startgesprek, gaan ouders in gesprek met het klassenteam. Wij vinden het belangrijk dat ouders meedenken bij het vaststellen van het ontwikkelingsperspectiefplan. Het ontwikkelingsperspectiefplan wordt binnen 6 weken na de start van het schooljaar aan ouders verstuurd. Ouders wordt gevraagd het OPP te lezen en te ondertekenen voor gezien en besproken. Door een exemplaar te ondertekenen geven de ouders

aan dat zij akkoord zijn met de inhoud van het plan. Wij bewaren dit ondertekende exemplaar in het dossier.

In februari wordt de eerste evaluatie van het OPP geschreven. Deze evaluatie wordt naar ouders verstuurd en in een oudergesprek besproken. In juni wordt de tweede evaluatie van het OPP geschreven. Ook deze evaluatie wordt met ouders besproken en door hen ondertekend voor akkoord.

Het OPP is een dynamisch document, dat betekent dat de informatie die erin vermeld staat niet vaststaat, maar in de loop van de tijd kan veranderen. We vinden het prettig om daarover met ouders in gesprek te blijven.

3.2.2 Cyclisch proces van leerlingenzorg

Het OPP wordt geëvalueerd en door de leerkracht worden er nieuwe doelen gesteld, waarna een orthopedagoog en de intern begeleider het plan lezen en zo nodig aanvullen of wijzigen. Tijdens de groepsbespreking, waarbij het klassenteam, een orthopedagoog en de intern begeleider aanwezig zijn, wordt het nieuwe OPP bijgesteld naar aanleiding van de geschreven evaluatie. Deze cyclus vindt twee keer per jaar plaats. Naast de ontwikkelingsperspectiefplannen zijn ook de verschillende besprekingen onderdeel van dit cyclische proces. Deze staan per maand vermeld in de Ondersteuningskalender.

Het volgende overzicht geeft het cyclische systeem van de leerlingenzorg weer.

Periode juni– augustus

- Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) voor nieuwe leerlingen worden door de IB en ortho opgesteld aan de hand van het dossier. Didactische en sociaal-emotionele doelen worden gesteld op grond van de informatie van de vorige school.
- Ontwikkelingsperspectiefplan huidige leerlingen worden door de leerkracht van de nieuwe groep klaargezet voor het nieuwe schooljaar. Dit OPP moet uiterlijk 1 augustus opgesteld zijn.

Periode september/oktober

- Startgesprekken met het klassenteam, ouders en leerling. (ortho of IB sluiten evt aan)
- Start OPP wordt meegegeven voor ouders/verzorgers
- Er wordt door het klassenteam gewerkt met de schoolregels als groepsdoel
- Er vindt een kleine groepsbespreking plaats met het klassenteam, IB en orthopedagoog.
- De leerkracht stelt de sublesgroepen op voor technisch lezen, begrijpend lezen, spelling, taal en en sociaal/emotioneel (startcompetenties)

Oktober

- De afname van de KIVA monitor vindt plaats vanaf groep 5. leerlingen vullen dit zelf in.
- De schoolregels worden met de CvB en het klassenteam geëvalueerd ahv de piramide. Leerlingen die opvallen worden aangemeld voor de leerlingbespreking.
- Het klassenteam zet het groepsplan gedrag in parnassys. Er worden groepdoelen en individuele doelen opgesteld.
- Ouders krijgen het OPP en er volgen gesprekken met het klassenteam (ortho of IB sluiten evt aan)

November

- Leerlingbespreking met het klassenteam, ortho en IB. andere klassenteams sluiten aan.
- De Kiva monitor wordt nabesproken met CvB en leerkrachten
- De schoolverlaters maken de CITO B8 toetsen. De leerlingen die dit schooljaar schoolverlater zijn, worden besproken met de CvB en de leerkrachten. De toetsresultaten en de sociaal-emotionele ontwikkeling worden besproken en er volgt een voorlopig schooladvies
- Intern begeleider en orthopedagoog gaan in gesprek met ouders van

schoolverlaters die uitstromen naar het reguliere VO en begeleiden daarna deze stap.

December

- *De CvB van School en College bespreken de voorlopige uitstroom adviezen.*
- *Alle ouders/verzorgers van de schoolverlaters ontvangen van de CvB een brief met het voorlopig schooladvies*
- *Groepsdoelen worden door de klassenteams, en Ortho's geëvalueerd ahv de piramide.*
- *Groepsplan gedrag wordt door het klassenteam in parnassys gezet.*
- *Individuele doelen worden door het klassenteam en CvB geëvalueerd en nieuwe doelen worden opgesteld.*
- *Kindrapporten worden door het klassenteam aan de kinderen meegegeven.*

Januari

- *Het klassenteam neemt de Cito-toetsen af voor technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen, voor de leerlingen die niet de B8 toetsen hebben gemaakt. Leerkrachten registreren dit in het LOVS.*

Februari

- *Leerkrachten evalueren het OPP op didactisch en sociaal-emotioneel gebied en stellen nieuwe doelen op. Het OPP wordt gelezen en zo nodig van aanvullingen voorzien door de intern begeleider en orthopedagoog. Het OPP gaat mee naar huis.*
- *Er zijn groepsbespreking en leerlingbespreking, het klassenteam Ib en ortho aanwezig. Het eerste half jaar wordt geëvalueerd waarbij het functioneren van de groep en individuele leerlingen besproken worden (didactisch en sociaal-emotioneel). De doelen worden opgesteld voor het komende halfjaar.*
- *Oudergesprekken. Het klassenteam gaat, eventueel samen met een lid van de CvB, in gesprek met ouders over de evaluatie en de nieuwe doelen in het OPP.*
- *Groepsdoelen worden door de klassenteams, en Ortho's geëvalueerd ahv de piramide.*
- *Groepsplan gedrag wordt door het klassenteam in parnassys gezet.*
- *Individuele doelen worden door het klassenteam en CvB geëvalueerd en nieuwe doelen worden opgesteld.*
- *Doorstroomtoets schoolverlaters*

Maart

- *Uiterlijk 15 maart komen de uitslagen van de doorstroomtoets binnen. Ouders worden uitgenodigd door het klassenteam en CvB uitgenodigd voor een gesprek zodra het toets advies hoger is dan het voorlopig schooladvies. Dit wordt doorgegeven aan het V(S)O.*
- *Uiterlijk 24 maart ligt er een definitief schooladvies.*
- *Leerlingbespreking met het klassenteam, orthopedagoog en IB. andere klassenteams sluiten aan.*
- *Groepsdoelen worden door het klassenteam en de CvB geëvalueerd ahv de piramide. Nieuwe groepsdoelen worden opgesteld.*
- *Individuele doelen worden geëvalueerd en nieuwe doelen worden opgesteld.*

April

- *De afname van de KIVA monitor vindt plaats*
- *Indien gewenst vindt er met het klassenteam een kleine groepsbespreking IB en of ortho sluit hierbij aan.*

Mei

- *Groepsdoelen worden door het klassenteam en de CvB geëvalueerd ahv de*

piramide. Nieuwe groepsdoelen worden opgesteld.

- *Individuele doelen worden geëvalueerd en nieuwe doelen worden opgesteld.*

Juni

- *We nemen de Cito-toetsen af voor technisch lezen, begrijpend lezen (groep 3 en 4 verplicht), spelling en rekenen. Leerkrachten registreren dit in het LOVS*
- *Leerkrachten evalueren de sublesgroepen: technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen.*
- *Leerkrachten evalueren het OPP op didactisch en sociaal-emotioneel gebied en beschrijven de vaste afspraken. Het OPP wordt gelezen en zo nodig van aanvullingen voorzien door de intern begeleider en orthopedagoog.*
- *De orthopedagoog schrijft de samenvatting van het schooljaar en evalueert samen met de intern begeleider het uitstroomperspectief.*
- *OPP gaat mee naar huis.*
- *Groepsbespreking. Het tweede half jaar wordt geëvalueerd waarbij het functioneren van de groep en individuele leerlingen besproken worden (didactisch en sociaal-emotioneel).*
- *Oudergesprekken. Het klassenteam gaat, eventueel samen met een lid van de CvB, in gesprek met ouders over de evaluatie van het ontwikkelingsperspectiefplan. De doelen voor het komende schooljaar worden met ouders besproken. Bij de OPP gesprekken van groep 7 leerlingen is er extra aandacht voor het uitstroomperspectief.*
- *Groepsindeling. De leerlingen worden ingedeeld in een nieuwe klas voor komend schooljaar. Hierbij wordt gekeken naar het didactische niveau, de sociaal-emotionele ontwikkeling, de belevingswereld en de leeftijd van de leerling.*
- *De leerkracht van de schoolverlaters zorgt dat het OPP van de school overgezet is naar het OPP van het College, voor zover de leerling doorstroomt naar College Berg en Bosch.*
- *Groepsdoelen worden door het klassenteam en de CvB geëvalueerd ahv de piramide. Nieuwe groepsdoelen worden opgesteld.*
- *Individuele doelen worden geëvalueerd en nieuwe doelen worden opgesteld.*

Juli

- *Start OPP worden klaargezet door het klassenteam en de CvB*
- *Kindrapporten worden door het klassenteam aan de kinderen meegegeven. 5 keer per schooljaar*
- *CvB-medisch. De CvB bespreekt binnen dit overleg leerlingen met wie het langdurig goed gaat en die wellicht terug kunnen keren naar regulier onderwijs, leerlingen met onderwijstijdonderschrijding en leerlingen waarbij, ondanks ingezette interventies, zorg over blijft.*

3.3 Begeleiding

3.3.1 Vanuit de CvB: orthopedagogen en intern begeleider

De orthopedagogen en de intern begeleider zijn voor de klassenteams het eerste aanspreekpunt voor hun groep. De intern begeleider is vooral gericht op de didactische hulpvragen en de orthopedagoog is meer gericht op pedagogische hulpvragen. De begeleiding kan bestaan uit:

- *observaties uitvoeren bij individuele hulpvragen van leerlingen en daarover in gesprek gaan;*
  - *observaties uitvoeren en de kijkwijzer invullen om van daaruit gericht te kunnen spreken over de klassenorganisatie, de instructie of het pedagogisch handelen van het klassenteam;*
  - *handelingsadviezen geven;*
  - *didactische afstemming naar aanleiding van recente toetsgegevens; en een coachingstraject om gericht te werken aan het versterken van leerkrachtvaardigheden.*
- De intern begeleider begeleidt collega's met een klas in het uitvoeren van de didactische doelen uit de OPP's. Daarnaast houdt zij de structuur van de leerlingenzorg in de gaten. Tevens zorgt zij voor de begeleiding bij het invoeren van nieuwe didactische en/of pedagogische methodieken. Ook de*

werkzaamheden bij het verwijzen van kinderen naar het voortgezet onderwijs horen hierbij. De orthopedagogen zijn verantwoordelijk voor de begeleiding die is gericht op het basisleerklimaat. Dit betreft o.a. voorspelbaarheid in tijd, ruimte, activiteiten en de omgang met elkaar. Naast de werkzaamheden in de Commissie van Begeleiding zijn de orthopedagogen mede verantwoordelijk voor o.a. het opstellen van het OPP en onderhouden de orthopedagogen ook contacten met de bureaus Jeugdzorg en instellingen voor kinder- en jeugdpsychiatrie. Deze contacten zijn gericht op een goede afstemming van behandeling, de thuissituatie en de school. Tevens adviseren de orthopedagogen het team met betrekking tot begeleiding van werkhoudings- en gedragsproblemen. De orthopedagogen en intern begeleider volgen de ontwikkeling van het kind en zorgen voor verslaglegging van de gegevens en het op schrift stellen van de OPP's voor nieuwe leerlingen. Deze gegevens komen in het dossier van de leerling. Bij verwijzing naar andere scholen speelt het dossier met de gegevens over de ontwikkeling van de leerling een belangrijke rol.

3.3.2 Logopedist

De logopedist behandelt stoornissen die verband houden met de spraak- en taalontwikkeling. De problemen kunnen van verschillende aard zijn:

- op het gebied van spraak en stem
- op het gebied van mondelinge taalbeheersing
- op het gebied van luisteren

De logopedist adviseert of begeleidt op het gebied van taal en communicatie. Op beide locaties is een logopedist werkzaam vanuit een eigen praktijk. Zij behandelt leerlingen met een verwijzing van de huisarts. De kosten van deze logopedische ondersteuning kunnen gedeclareerd worden bij de ziektekostenverzekeraar. Wanneer een leerling voor logopedie in aanmerking komt worden de ouders op de hoogte gebracht.

3.3.3 Motorische oefentherapie en Sensorische integratietherapie

De oefentherapeut adviseert of begeleidt bij problemen ten aanzien van de motoriek of gerelateerd aan de motoriek. De oefentherapeut behandelt leerlingen met een verwijzing van de huisarts of de jeugdarts. De kosten van deze bewegingstherapie worden gedeclareerd bij de ziektekostenverzekeraar. Wanneer een leerling voor oefentherapie in aanmerking komt worden de ouders op de hoogte gebracht. De oefentherapeut maakt een verslag over het motorisch functioneren van de leerling. Naast de oefentherapeut is er ook een mogelijkheid tot het volgen van Sensorische Integratietherapie. Dit is begeleiding voor kinderen die moeite hebben met de sensorische informatie verwerking. Dit is het verwerken van prikkels die onze zintuigen waarnemen; voelen, ruiken, proeven, horen, zien evenwicht en beweging. Ook voor deze vorm van therapie is een verwijzing van een huis- of jeugdarts nodig, zodat de kosten worden gedeclareerd bij de ziektekostenverzekeraar.

3.4 Evaluatie van het systeem van leerlingenzorg

Door de CvB wordt tweemaal per jaar het systeem van leerlingenzorg geëvalueerd. De CvB bespreekt:

- de ervaringen van de groeps- en leerlingbesprekingen;
- de kwaliteit van de ontwikkelingsperspectiefplannen;
- de cyclus van de leerlingenzorg; en
- de opbrengsten van het onderwijs.

Deze bevindingen worden vervolgens binnen een teamvergadering met het schoolteam geëvalueerd. Aan de hand hiervan wordt het plan van aanpak voor de komende periode opgesteld.

4. De Commissie van Begeleiding

4.1 Commissie van Begeleiding (CvB)

De Berg en Bosch School wil op beide locaties een goed systeem van leerlingenzorg organiseren met goede, efficiënte procedures. De CvB speelt een centrale rol in de processen en de kwaliteit van de leerlingenzorg. Het uitgangspunt voor de taakstelling van de CvB voor de leerlingen die onderwijs ontvangen op de leslocaties voor de onderwijs-zorgarrangementen wordt gevormd door artikel 40b van de Wec:

Commissie van begeleiding

1. Het bevoegd gezag van een school, niet zijnde een instelling, of de bevoegde gezagsorganen van twee of meer scholen, niet zijnde instellingen, die hetzelfde regionaal expertisecentrum in stand houden, stelt onderscheidenlijk een commissie voor de begeleiding in, die zodanig is samengesteld dat zij adequaat kan adviseren vanuit zowel onderwijskundig als pedagogisch, psychologisch en medisch oogpunt, rekening houdend met de handicap van de leerling.

2. De CvB heeft tot taak een voorstel te doen voor het ontwikkelingsperspectiefplan, bedoeld in artikel 41a, en de uitvoering van het ontwikkelingsperspectiefplan te evalueren alsmede te adviseren over terugplaatsing of overplaatsing van de leerling naar het basisonderwijs of het voortgezet (speciaal) onderwijs.

4.2 Samenstelling van de CvB

De CvB heeft onderstaande samenstelling. Indien nodig en gewenst laat de commissie zich adviseren door deskundigen van binnen of buiten de school. Intern werkt de CvB altijd nauw samen met het team van leerkrachten en specialisten. Extern wordt samengewerkt met behandelaars die zijn verbonden aan de instellingen voor jeugdzorg of waar de (aangemelde) leerlingen dagbehandeling ontvangen. Behandelcoördinatoren en/of kinderpsychiaters worden indien nodig betrokken in de advisering.

De afstemmingen met deze instellingen wordt verder geborgd doordat één of meer leden van de commissie periodiek deelnemen aan besprekingen. Leden van de Commissie van Begeleiding:

- directeuren van de beide afdelingen van de Berg en Bosch School*
- gedragsspecialisten/orthopedagogen*
- intern begeleiders*
- jeugdarts*

De samenstelling en werkwijze van de CvB garandeert het kunnen geven van een verantwoord advies over het pedagogische en onderwijskundige aanbod voor en de begeleiding van de leerlingen met hun complexe problematiek en hulpvraag.

4.3 Taken van de CvB

De CvB splitst zich waar nodig op in vier functionele eenheden die zich specifiek richten op bepaalde gebieden binnen het onderwijs.

- *de CvB-plus: de sturing, bewaking en evaluatie van alle processen op het gebied van kwaliteitszorg, onderwijsleerproces en het systeem van leerlingenzorg is in handen van de CvB-plus. Hierin zitten de directeuren, orthopedagogen en de intern begeleiders.*
- *de CvB-leerlingen: de aanmelding en toelating van nieuwe leerlingen evenals het schoolverlatersproces. Hierin zitten de orthopedagogen en de intern begeleiders.*
- *de CvB-begeleiding: de begeleiding en evaluatie van de onderwijsleerprocessen, de ontwikkelingsperspectiefplanning en de georganiseerde extra zorg aan de leerlingen wordt besproken tijdens de vergaderingen van de CvB-begeleiding. Hierin zitten van beide locaties de orthopedagogen en de intern begeleiders.*
- *de CvB-medisch: zie 4.3.4*

4.3.1 Toelating en plaatsing van nieuwe leerlingen

Het bevoegd gezag van de school (het schoolbestuur) is verantwoordelijk voor de uiteindelijke toelating van leerlingen. Het uitgangspunt voor toelating op de Berg en Bosch School is de mogelijkheid om voor een leerling een verantwoord en uitvoerbaar ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op te stellen. Oftewel: 'Wat heeft de leerling nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen en biedt de Berg en Bosch School de mogelijkheden daartoe?' Als een leerling niet toegelaten kan worden, wordt dit gemeld bij de ouders. Vervolgens wordt door de Berg en Bosch School, samen met ouders, het SWV en eventueel de huidige school gezocht naar de meest geschikte school voor hun kind.

Voorwaarden voor plaatsing op de Berg en Bosch School zijn:

- De school: kan een passend onderwijsaanbod bieden*
- De leerling: kan in een groep van maximaal 14 leerlingen (leren) functioneren*
- De leerling: functioneert tenminste op een intelligentieniveau van TIQ > 80.*

Wanneer duidelijk is dat een kind aangewezen is op deze vorm van speciaal onderwijs, zal het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring af moeten geven. Voor deze verklaring moet een onafhankelijk advies van een deskundige kunnen worden overlegd.

Een orthopedagoog van de CvB-leerlingen bestudeert het complete dossier, toetst of een leerling voldoet aan de toelatingscriteria voor onze school, beoordeelt wat de leerling nodig heeft en of de school de mogelijkheid heeft tot het maken van een passend ontwikkelingsperspectiefplan. Zij adviseert/informeert de commissie over de toelating en de te bereiken doelen na plaatsing van een leerling.

In de tweewekelijkse toelatingsbesprekingen van de CvB worden de aanmeldingen multidisciplinair besproken aan de hand van de gegevens uit het dossier. Indien er naar het oordeel van de commissie nog onvoldoende gegevens zijn, zal, in overleg met ouders en de school van herkomst, worden gevraagd om aanvullende gegevens of, zo nodig, om nader of actueler onderzoek.

Plaatsing wordt bepaald door de CvB. Wanneer een leerling tot de Berg en Bosch School is toegelaten, wordt vastgesteld op welke locatie, in welk leerjaar, in welke groep, en bij welke leerkracht de leerling het best geplaatst kan worden. Dit is afhankelijk van factoren als woonplaats, leeftijd, didactisch niveau, sociaal en emotioneel niveau van de leerling en de samenstelling en de grootte van de groepen. De meeste leerlingen worden geplaatst bij de start van het nieuwe schooljaar. Slechts enkele leerlingen stromen tijdens het schooljaar in. Dit hangt af van de plaatsingsmogelijkheid. De orthopedagoog stelt bij plaatsing het start-OPP op.

4.3.2 Begeleiding en evaluatie van de onderwijsleerprocessen,

De leden van de CvB zijn actief binnen de systematische activiteiten van de gekozen onderwijs zorg- en begeleidingsstructuur op de Berg en Bosch School.

De onderwijsgerichte zorgstructuur kent een systematische en cyclische vorm van doelgerichte ontwikkelingsperspectiefplanning, afgestemd op de behoeftes en de leermogelijkheden van de individuele leerling. De intern begeleider is de coördinator van het systeem van leerlingenzorg en speelt een centrale rol in de onderwijs zorg- en begeleidingsstructuur. Zij plant, organiseert en bewaakt de kwaliteit en de voortgang van het cyclisch proces.

4.3.3 Toelichting taken en werkwijze van de jeugdarts

De jeugdarts nodigt alle nieuwe leerlingen na plaatsing op de Berg en Bosch School uit voor een periodiek onderzoek. Mocht een dergelijk onderzoek slechts kort voor plaatsing door de jeugdarts van de school van herkomst zijn uitgevoerd, dan worden de gegevens hiervan overgenomen. Deze gegevens worden verwerkt in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Wanneer een leerling een medisch dossier heeft, ziet de jeugdarts het dossier voorafgaand aan plaatsing en wordt de leerling in de CvB-medisch besproken. De orthopedagogen en de schoolarts kunnen gerichte vragen stellen aan elkaar, wenselijke interventies voorstellen of aanvullende hulpverleningsvormen met elkaar doorspreken. Waar nodig geeft de schoolarts advies. De jeugdarts geeft, vanuit de eigen kennis en ervaring, ondersteuning op de medische en/of psycho-sociale ontwikkeling van de leerlingen. De jeugdarts is betrokken bij die dossiers waarbij zijn/haar specifieke deskundigheid voor leerlingen, school en ouders gewenst is. Op basis van gegevens van de jeugdarts worden aanvullende hulp- en onderzoeksvragen besproken en adviserende handelingsadviezen gegeven. De jeugdarts speelt een belangrijke rol bij onderwijstijdonderschrijding. Wanneer de school voor een leerling, na interventies, aangepaste handelingsplannen en herhaald overleg met ouders, een beroep doet op gedeeltelijke of gehele vrijstelling van onderwijs, geeft de jeugdarts een advies over de belastbaarheid van de leerling.

4.3.4 CvB medisch

Minimaal vijf keer per jaar is er per locatie een multidisciplinair overleg waarbij de jeugdarts, de (adjunct)directeur, een orthopedagoog en eventueel de leerkracht(en) aanwezig zijn. De agenda wordt gemaakt door een orthopedagoog, met inbreng van leerkrachten en de directeur. Het betreft een handelingsgericht strategie-overleg over:

- Leerlingen waarbij sprake is van handelingsverlegenheid. Alle andere niveaus van bespreken hebben niet geleid tot voldoende antwoorden op de hulpvragen van de leerling. Met elkaar wordt gesproken over bijvoorbeeld aanpassingen in het

leerprogramma, veranderingen in de pedagogische aanpak of wellicht over intensievere vormen van hulp voor de leerling.

- *Leerlingen die een parttime onderwijsarrangement (nodig) hebben. Uitgangspunt is steeds te kijken hoe de onderwijstijd weer zo maximaal als mogelijk kan worden ingevuld. Tevens wordt gekeken naar de effecten van alternatieve activiteiten die voor een leerling zijn ingezet gedurende de periode van verminderde onderwijstijd. De jeugdarts speelt een belangrijke rol bij onderwijstijdonderschrijding en geeft een advies over de belastbaarheid van de leerling (zie 4.3.3).*
- *Leerlingen, die zich langdurig goed ontwikkelen. De CvB overweegt mogelijkheden voor terugplaatsing naar meer reguliere vormen van onderwijs. De CvB bespreekt het advies voor terugplaatsing naar andere vormen van onderwijs met de ouders.*

5. Rol van ouders

5.1.1 Oudercontacten

Aan het begin van het schooljaar vinden startgesprekken plaats. Hierbij gaan ouders, de leerling en het klassenteam met elkaar in gesprek. In dit startgesprek is tijd voor kennismaking en krijgt het klassenteam informatie over de leerling.

Tijdens de eerste algemene ouderavond in het begin van het schooljaar krijgen ouders informatie over de methodes, de werkwijze in de klas en over de specifieke gebeurtenissen die horen bij het komende leerjaar. Tevens kunnen ze dan kennismaken met elkaar.

Ouders krijgen binnen zes weken na aanvang van het schooljaar het ontwikkelingsperspectiefplan opgestuurd en voorts nog twee keer per jaar de evaluatie daarvan. Dit plan wordt, wanneer het door de ouders is gelezen, besproken tijdens een 20-minuten oudergesprek en dan door hen voor besproken en gezien ondertekend.

Naast dit gesprek vinden nog 2 x per jaar 20-minuten oudergesprekken plaats, deze gesprekken zijn naar aanleiding van de evaluatie van het ontwikkelingsperspectiefplan. In dit gesprek bespreken ouders en klassenteam, eventueel aangevuld met de orthopedagoog of intern begeleider, met elkaar de ontwikkeling van de leerling. Behalve deze gesprekken, die structureel in de jaarplanner zijn opgenomen, vinden er gesprekken plaats tussen school en ouders als daar aanleiding voor is.

5.1.2 E-mail / Parro

Er is regelmatig contact tussen de ouders/verzorgers en school via de mail, telefoon of Parro. Het klassenteam informeert de ouders/verzorgers over de schooldag van de leerling. Zo zijn ouders op de hoogte hoe het op school met hun kind gaat. Ouders kunnen op hun beurt het klassenteam van ontwikkelingen thuis op de hoogte houden.

5.1.3 Telefonisch contact

Berg en Bosch Onderwijs is telefonisch bereikbaar tussen 7.30 en 16.00 uur. Contacten met de medewerkers daar verlopen via de centrale in Bithoven. Tussen 7.30 en 16.00 uur is het algemene nummer 030-2287620 beschikbaar.

5.1.4 Nieuwsbrief

Gemiddeld eens per maand weken ontvangen ouders een nieuwsbrief. Daarin kunnen zij lezen over diverse activiteiten en wetenswaardigheden van de Berg en Bosch School. Via deze nieuwsbrief blijven zij op de hoogte van allerlei onderwijskundige en organisatorische ontwikkelingen. De nieuwsbrieven worden digitaal verstuurd. Aan het begin van het schooljaar of bij wijziging, wordt aan ouders gevraagd hun emailadres aan het secretariaat door te geven.

5.2 Ouderparticipatie

Om goed onderwijs te kunnen geven is het absoluut noodzakelijk dat de communicatie met ouders goed verloopt. Juist vanwege onze doelgroep willen we verwarring tussen de thuis- en schoolsituatie voorkomen. We zien ouders dan ook als partners; zij zijn emotioneel betrokken bij de school en de kwaliteit van het onderwijs. We betrekken in ons onderwijs ook de effecten op het leren, die door factoren buiten de school veroorzaakt worden. Wij willen dus graag ervaringen rond leerlingen uitwisselen en gebruiken voor een goede ontwikkeling van het kind. Gezamenlijk met ouders willen wij ons inspannen nieuwe ontwikkelingskansen te bieden aan de leerlingen en indien nodig te helpen bij het accepteren van de beperkingen.

5.2.1 Ouderklankbordgroep

De Ouderklankbordgroep (OKBG) bestaat uit een groep ouders, die op uitnodiging van de school een aantal keer per jaar met de directie in gesprek gaan. Deze groep dient als "klankbord" voor de school rondom actuele thema's, nieuw beleid of zaken die met de communicatie tussen school en ouders te maken hebben. De directie draagt aan waar ze de leden over wil horen. De OKBG kan op haar beurt gevraagd of ongevraagd advies geven over zaken die de samenwerking tussen school, ouders en leerlingen positief kunnen beïnvloeden. De gesprekken hebben een oriënterend en ideeënvormend karakter en vinden plaats voorafgaand aan de fase van besluitvorming. Ook bij de evaluatie van de ingeslagen weg kunnen beide partijen elkaar van dienst zijn. Overleg geschiedt op basis van wederzijds vertrouwen en heeft in die zin geen formele status.

De klankbordgroep functioneert naast de Medezeggenschapsraad (MZR). Er is geen directe verbinding tussen MZR en OKBG. Waar de MZR vooral een wettelijke toetsende functie heeft, bekleedt de OKBG een informele en adviserende functie.

5.2.2 Informatiebescherming en privacybeleid (Wet AVG)

Op de Berg en Bosch School gaan wij zorgvuldig om met de privacy van onze leerlingen. Dit is vastgelegd in het privacyreglement van onze school. Hierin staat beschreven hoe we op school omgaan met leerlingengegevens, en wat de rechten zijn van ouders en leerlingen.

De gegevens die over leerlingen gaan, noemen we persoonsgegevens. Wij maken alleen gebruik van persoonsgegevens als dat nodig is voor het leren en begeleiden van onze leerlingen, en voor de organisatie die daarvoor nodig is. In het privacyreglement kunt u precies lezen wat voor onze school de doelen zijn voor de registratie van persoonsgegevens.

(Voor meer informatie verwijzen wij naar het privacyhandboek van de stichting zie bijlage 9)